

**NUORTEN MUSIIKKIMAKUUN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT UUDEN
MEDIAN AIKAKAUDELLA**

Pyry Salakari

Proseminarityö

Musiikkikasvatus

27.5.2012

Jyväskylän yliopisto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistinen tiedekunta	Laitos – Department Musiikin laitos
Tekijä – Author Pyry Pekka Salakari	
Työn nimi – Title Nuorten musiikkimakuun vaikuttavat tekijät uuden median aikakaudella	
Oppiaine – Subject Musiikkikasvatus	Työn laji – Level Kandidaatintutkielma
Aika – Month and year Toukokuu 2012	Sivumäärä – Number of pages 40
<p>Tiivistelmä – Abstract</p> <p>Nuoret ovat elämänvaiheessa, jossa he kohtaavat suuria muutoksia sosiaalisissa suhteissaan, ihanteissaan ja omassa identiteetissään. Kaikki tämä heijastuu nuorten musiikinkuunteluvalintoihin, ja lisäksi vanhemmat ja sisarukset sekä koulu, kaverit ja musiikkiharrastukset vaikuttavat nuorten musiikkimakuun. Lisäksi kontekstit ja tunnetilat ovat yhteydessä musiikinkuunteluun.</p> <p>Medialla on aina ollut tärkeä rooli musiikin välityskanavana. Viime vuosina media on ollut murrosvaiheessa uusmedian noustua valta-asemaan, ja uudet teknologiset ilmiöt ovat saavuttaneet nuoret nopeasti. Uusmedia on vaikuttanut merkittävästi nuorten kuuntelutottumuksiin, ja he käyttävät uusmedian palveluita usein ensisijaisina kuuntelulähteinään.</p>	
<p>Asiasanat – Keywords musiikkimaku, kuuntelutottumukset, nuoruus, kehityspsykologia, sosiaalipsykologia, uusmedia, teknologia</p>	
<p>Säilytyspaikka – Depository Jyväskylän yliopisto, Musiikin laitos</p>	
<p>Muita tietoja – Additional information</p>	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	NUORUUS	7
	2.1 Sosiaaliset suhteet	8
	2.2 Ihanteet	10
	2.3 Identiteetti	11
3	MUSIIKKIMAKU ERI KONTEKSTEISSA	13
	3.1 Musiikillisen reaktion vastavuoroisen palautteen malli	15
4	KUUNTELUTOTTUMUKSIIN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT	18
	4.1 Koti ja lapsuus	18
	4.2 Nuorten musiikillinen maailmankuva ja koulu	21
	4.3 Musiikkiharrastukset	25
5	MEDIAN VALTA MUSIIKKIVIRIKKEIDEN ANTAJANA	27
	5.1 Uusmedia	28
	5.2 Piratismi	29
	5.3 Musiikin pilvipalvelut	31
	5.4 YouTube	34
6	PÄÄTÄNTÖ	36
	LÄHTEET	38

1 JOHDANTO

Olen opiskelemassa lähinnä yläkoulun ja lukion musiikinopettajaksi, joten minun on tärkeä ymmärtää musiikin merkitys nuoren elämässä. Työssäni on luonnollisesti hyvin keskeistä, minkälaista musiikkia käytän musiikintunneillani. Pidän tärkeänä tämän aiheen tutkimista, sillä opettajan on hyvä tietää, millaisesta musiikista oppilaat pitävät, ja minkälainen musiikki on jäänyt heille vieraaksi. Täten opettaja pystyy tuomaan oppilaille uusia musiikillisia virikkeitä, mutta taas toisaalta hän pystyy käyttämään opetuksessaan tuttua materiaalia, joka motivoi oppilaita varmasti.

Pidän nuorten kuuntelutottumuksien tutkimista tärkeänä myös siitä syystä, että nuorten musiikkimaku saattaa muuttua hyvinkin eri aikakausina. Nuoret ovat alttiita muoti-ilmiöille, ja he ovat nopeita omaksumaan uusia musiikin suuntauksia. Samoin nuorten käyttämät kuuntelukanavat muuttuvat, joten musiikinopettajan on olennaista ymmärtää ainakin jotain uusista teknologisista keksinnöistä.

Proseminarityössäni käsittelen aiheita nuoruuden, kehityspsykologian, sosiaalipsykologian, musiikkimaun, kuuntelutottumusten, median ja teknologian piiristä.

Nuorten musiikkimausta on tehty aiemmin tutkimuksia. Mikko Anttila ja Antti Juvonen (2006) tarkastelevat aihetta samasta näkökulmasta kuin minä, sillä heidän tutkimuksensa *Musiikki koulussa ja nuoren elämässä – kohti kolmannen vuosituhannen musiikkikasvatusta*, osa 3 käsittelee juuri nuorten suhdetta musiikkiin. Myös Dolf Zillmann ja Su-lin Gan tutkivat kirjassa *The Social Psychology of Music* (1997) luvussa

Musical taste in adolescence murrosikäisten musiikkimakua, samoin kuin David J. Hargreaves, Adrian C. North ja Mark Tarrant katsauksessaan Musical preference and taste in childhood and adolescence Gary E. McPhersonin teoksessa *The child as musician: a handbook of musical development* (2006). Kandidaatintutkielmani teemaa lähellä on lisäksi Olli Juntusen Pro gradu –tutkielma ”Emme olisi me ilman musiikkia” – perhe nuoren musiikillisena kasvuympäristönä (2008), jossa Juntunen kartoittaa nuorten musiikkittomuksia perheen perspektiivistä.

Muita aihepiiriäni lähellä olevia julkaisuja on muun muassa Albert LeBlancin kirjoitus The Development of Music Preference in Children J. Craig Peeryn, Irene Weiss Peeryn ja Thomas W. Draperin toimittamassa teoksessa *Music and Child Development* (1987), jossa LeBlanc käsittelee lasten musiikkimieltymyksiä. Phillip A. Russell tarkastelee luvussa Musical tastes and society David J. Hargreavesin ja Adrian Northin toimittamassa kirjassa *The Social Psychology of Music* (1997) musiikkimaun ja yhteiskunnan suhdetta.

Musiikkimaun muotoutumista on tutkittu melko runsaasti, mutta uusmediasta ja sen vaikutuksista ei ole ilmestynyt vielä huomattavaa akateemista tutkimusta – onhan aihe vielä niin uusi. Varsinkaan uusmedian suhteesta musiikin kuunteluun ei ole kirjoitettu paljoa, joten olen soveltanut käyttämiäni lähteitä omien havaintojeni pohjalta käsittelemään kyseistä teemaa. Keskityn työssäni nuoriin, koska tulen toimimaan opettajana yläkoulussa ja lukiossa. Minun on käsiteltävä ihmisen musiikkimakua myös aikaisemmissa vaiheissa, sillä ne toimivat pohjana kuuntelutottumuksille nuoruudessa. Lisäksi tarkastellessani yläkoululaisten kuuntelutottumuksia, minun on havainnoitava nuoruutta myös yleisesti psykologisista ja sosiaalisista aspekteista.

Kandidaatintutkielmassa tavoitteenani on erityisesti selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat nuoren kuuntelutottumukseen, ja millä tavalla ne vaikuttavat nuoren kuunteluvalintoihin. Pysin tarkastelemaan yläkoululaisen sosiaalisia suhteita kodissa ja koulussa, musiikkiharrastuksia sekä median ja uusien teknologisten ilmiöiden käyttöä musiikinkuuntelemisen kannalta. Aion tutkia myös tilanteiden ja haluttujen tunnetilojen merkitystä musiikinkuuntelussa.

Teen kandidaatintutkielmani lähinnä kirjallisuuden, tutkimusten, artikkelien ja akateemisten lähteiden pohjalta, sekä lisäksi kirjoitelmaani omia havaintojani. Etenkin uusista medioista ei löydy vielä kovin paljon lähdemateriaalia, joten etenkin tässä osiossa joudun turvautumaan runsaasti omiin kokemuksiini ja pohdintoihin. Musiikkimaun tutkimuksen piiristä käytän sekä ulkomaista että suomalaista aineistoa. Olen käyttänyt lähteenä muun muassa Jukka Louhivuoren, Pirkko Paanasen ja Lauri Väkevän toimittamaa teosta *Musiikkikasvatus: Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen* (2009). Tästä kirjasta olen saanut paljon uusia näkökulmia tutkimaani teemaan, sillä se ei ole toiminut aineistona aiemmissä tutkimuksissa.

2 NUORUUS

Nuoruus on aikaa, jolloin on opittava oman yksilöllisyytensä kautta ohjaamaan elämäänsä yhä tietoisemmin suhteessa luontoon, muihin ihmisiin ja koko maailmankaikkeuteen. Nuoruudessa tämä oppiminen on erityisen kiihkeää, vaikka se jatkuu koko elämän ajan. Nuoruudessa alkaa yksilöllisyyden valmistelu- ja kokeilu-aika. (Dunderfelt 1997, 93.) Kaveripiirin ja myöhemmin läheisen ihmissuhteen valinnalla kuten myös koulutyöllään, koulutusvalinnoillaan ja harrastuksillaan nuori antaa suuntaa elämälleen. Nuoruusiän päätökset luovat perustaa sille elämäkululle, jonka nuori aikuisena elää. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2006, 124.)

Nuoruus voidaan jakaa Risto Vuorisen (1997, 202) mukaan neljään osaan. Esinuoruudessa (10-12v.) puberteetti käynnistää nuoruusiän kehityksen ja vaatii nuorta muovailemaan minuuttaan: aikaisemmat vuorovaikutusmielikuvat eivät vastaa niitä havaintoja, joita fysiologisesti ja anatomisesti muuttunut ruumis tarjoaa minälle. Tämä jakso koettelee etenkin kehominuuden koostuneisuutta ja muuttumiskykyä. Varhaisuoruudessa (12-14v.) psyykkinen murros näkyy selkeästi ulospäin: nuori kokeilee vanhemmista etääntymistä, arvostelee heitä ja etsii kodin ulkopuolisia ihmissuhteita. Lisäksi hän kokeilee erilaisia rooleja aktiivisesti ikätovereidensa kanssa. Varsinainen nuoruus (14-16v.) on aikaa, jolloin tunteiden tasolla pyritään irti vanhemmista: nuori on täynnä normaalia negativismia, ärtynyt ja itsekeskeinen. Intensiiviset ystävyysuhteet auttavat nuorta hänen rakentaessaan vanhemmista riippumatonta sisäistä maailmaansa. Myöhäisnuoruuden (16-20/22v.) aikana nuori tasaantuu, hänen tunne-elämänsä vakiintuu ja itsearvostuksensa

vahvistuu. Seksuaalisuuden haltuun saaminen on hiljalleen mahdollista omien kokemusten pohjalta. Kun nuoren identiteetti on selkiintynyt tarpeeksi, hän on valmis aikuisuuteen.

Käsittelen tässä luvussa nuoruutta yleisellä tasolla ja luvussa neljä Kuuntelutottumuksiin vaikuttavat sosiaaliset tekijät (s. 18-24) yhdistän nuorten sosiaaliset suhteet, ihanteet ja identiteetin musiikkiin.

2.1 Sosiaaliset suhteet

Nuori kuluttaa aikansa pääsääntöisesti kahdessa sosiaalisessa ympäristössä, kaveripiirissä ja perheessä (Nurmi ym. 2006, 130). Mielestäni yksi ehdottomasti mainitsemisen arvoinen paikka on Nurmen luettelemien ympäristöjen ohella myös koulu, sillä tärkeiden kavereiden lisäksi nuori on vuorovaikutuksessa opettajien ja luokkatovereiden kanssa. Nurmi jatkaa, että vaikka vanhempien ja perheen merkitys jatkuu ilman äkillistä muutosta lapsuusvuosista varhaisnuoruuteen, nuorten suhde vanhempiin kuitenkin muuttuu siirryttäessä nuoruuteen ja varsinkin sen aikana. Nuori alkaa viettää enemmän aikaa kavereiden kanssa ja hän saa enemmän itsenäisyyttä. Ikätoverien merkitys on merkittävä jo varhain lapsuudessa, mutta se korostuu nuoruuden kuluessa. (Nurmi ym. 2006, 130.)

Lukuisten tutkimustulosten mukaan nuoren toimintatavat ja ajattelu ovat monin tavoin yhteydessä siihen, minkälaiset vanhemmat hänellä on ja minkälaisia kasvatuskäytäntöjä nämä soveltavat. Tiedetään myös, että samoissa kaveriryhmissä oleskelevat nuoret ovat keskenään samankaltaisia. Kuitenkin voidaan olettaa myös, että nuoret itse vaikuttavat sekä vuorovaikutukseensa vanhempiensa kanssa että kaveripiiriinsä. Yksilön ja ympäristön vuorovaikutusta voidaankin esittää tapahtumasarjana, jossa vanhemmat ja kaverit antavat nuorelle malleja, ohjeita ja

toimintatapoja, ja jossa nuori vaikuttaa myös omalla toiminnallaan kehitykseensä. (Nurmi ym. 2006, 130.)

Perhe säilyy tärkeänä osana nuorten elämää, vaikka yksilön kehitysympäristö suurenee vähitellen nuoruuden kuluessa. Vanhemmat auttavat, ohjaavat ja neuvovat nuorta, mutta toisaalta nuoren oma toiminta vaikuttaa siihen, miten vanhemmat häneen suhtautuvat. Perhevuorovaikutuksen tutkimus on osoittanut, että lapsuudesta nuoruuteen siirryttäessä lapsen ja vanhemman vuorovaikutus muuttuu vanhemman yksisuuntaisesta kasvatuksesta neuvotteluun, keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon perustuvaksi kanssakäymiseksi. Siirtymässä myös nuoren ja vanhemman keskinäinen läheisyys ja riippuvuus sekä yhdessä vietetty aika vähenee, ja nuoren autonomia suhteessa vanhempiin lisääntyy. Kuitenkin lasten ja heidän vanhempiansa vuorovaikutuksen laatu on melko muuttumatonta sekä lapsuudesta nuoruuteen siirryttäessä että nuoruuden kuluessa. Nuoret arvostavat ylipäättään vanhemmat läheisimmiksi ihmisikseen heti tärkeiden ystävien jälkeen. (Nurmi ym. 2006, 145.)

Nuoruudessa yksilöt viettävät yhä enemmän aikaa samanikäisten kavereiden seurassa. Nykyistä yhteiskuntaa onkin kutsuttu saman ikäisten yhteiskunnaksi, sillä vanhemmat kuluttavat päivät työssä ja nuoret koulussa. Tämä on selkeä vastakohta aiemmille historiallisille yhteisöille, joissa perhe oli merkittävä elinympäristö kaikille. Nuoren kaverisuhteita on tutkittu yksittäisen nuoren kannalta lähinnä siitä näkökulmasta, kuinka ikätoverit nuoreen suhtautuvat. Sosiaalinen asema on monin tavoin yhteydessä nuorten hyvinvointiin: esimerkiksi suositut nuoret eivät ole niin masentuneita ja ahdistuneita kuin torjutut nuoret. (Nurmi ym. 2006, 148.)

Suurimmalla osalla nuorista on jokin ryhmä, johon kuulua tai vähintään yksi ystävä. Ryhmän yhdistäviä tekijöitä voivat olla esimerkiksi asuinpaikka, koulu, ikä,

sukupuoli, harrastukset ja toisaalta monet käyttäytymispiirteet kuten koulumenestys, koulumotivaatio, ongelmakäyttäytyminen ja omaa tulevaisuutta koskevat käsitykset. Ryhmän nuoria samankaltaistavat ryhmän normit ja jäsenten painostus näiden noudattamiseen. Normit ovat erityisen vahvoja nuorilla, koska heidän arvonsa ja ajattelunsa eivät ole vielä yhtä vakiintuneita kuin aikuisilla. Toisaalta ikätoverit ovat myös malleja ryhmän muille jäsenille. Kaverit voivat vaikuttaa suurestikin nuorten käyttäytymiseen ja ratkaisuihin, sillä nuoret vielä kokeilevat lukuisia käyttäytymistapoja eivätkä heidän ajatuksensa ole aina vakiintuneita. Toisaalta nuoret myös itse hakeutuvat tietynlaisiin ryhmiin. Monet ryhmän piirteet, kuten vaikkapa tyypilliset harrastukset ja käytetäänkö ryhmässä alkoholia vai ei, vaikuttavat nuorten valikoitumiseen. (Nurmi ym. 2005, 148–149.)

2.2 Ihanteet

Nuoressa tapahtuu tietynlainen kahtiajakautuminen. Seksuaaliset ja genitaaliset muutokset ovat voimakkaita, ja samaan aikaan kehittyy kognitiivinen ajatuksellinen kyky. Nuori oppii oivaltamaan ja käyttämään loogisia ja täysin abstraktisia ajatuskuvioita, kuten teoreettisia, matemaattisia ja filosofisia ongelmanasetteluja. Ihanteiden syntyminen mahdollistuu tämänkaltaisen tietoisuuden kasvamisen ja kehittymisen myötä. Ajatukset ja tavoitteet kohdistuvat murrosiän aikana ja sen jälkeen kohti kauneuden, totuuden ja oikeamielisyyden täydellisiä ihanteita. Ihanteista syntyvä sisäinen kiinnostus ja into löytävät ulkoisia kohteita: pop-tähdet, elokuvanäyttelijät sekä nykyajan ja entisajan sankarit. (Dunderfelt 1997, 95–96.)

Nuori asettaa itselleen myös vaatimuksia, joilla hän haluaa toteuttaa ihanteensa. Tämä on nuoruuden filosofoinnin ja itsetutkiskelun aikaa, minkä tekee mahdolliseksi siirtyminen formaaliseen, abstraktiseen ajatteluun. Pyrkimykset ja ihanteet ovat kaikessa ylimaallisuudessaan erittäin todellisia. Nuori etsii sekä maailmankuvaansa

että minäkuvaansa, ja koko sisäinen psyykkinen maailma käy läpi ison rakenteellisen ja toiminnallisen muutoksen. Nuoruuden tunnevyöryt, uhma, aggressiot ja muut itsenäistymisen kamppailut on nähtävä näitä sisäisyyden kehitysvaiheita vasten. (Dunderfelt 1997, 97.)

Nuoret samaistuvat julkisen ihailun kohteena eläviin artisteihin ja urheilusankareihin. Tällöin nuori saa identiteetilleen uutta vahvistusta ja uusia sisältöjä. Samaistumalla nuoret luovat seksuaalis-aggressiivisia mielikuvia, joita he tarvitsevat sitoakseen näitä itsessään kuohuttavia voimia. Rakentavilla mielikuvilla nuori voi neutralisoida aggressionsa, ja tämä toimii nuoren kasvun keskeisenä energian antajana ja työntövoimana. Tunnekohteiden murros palvelee identiteetin etsintää, ja nuori saattaa innostua milloin mistäkin asiasta – diskoista, rock-konserteista ja harrastuksista. Näiden avulla nuori tavoittaa kohteita ihastumisilleen, vihastumisilleen ja lisäksi uusia suuntia kehitykselleen. Siirtyessään samaistumiskohteesta toiseen nuori muokkaa jatkuvasti minuuttaan. Fanaattiset joukkohurmiot jalkapallo-otteluissa ja rock-konserteissa edesauttavat nuoria saamaan yhdessä kosketuksen varhaisiin tunteisiinsa. (Vuorinen 1997, 215–218.)

2.3 Identiteetti

Nuoren on ajateltu rakentavan kuvaa itsestään paitsi omasta toiminnasta saatavan palautteen perusteella myös tietyn aseman edustajana. Tällaisen itseä koskevan käsityksen hahmottamista on nuoruusiän psykologiassa nimitetty identiteetin muodostamiseksi. Nuorten työskennellessä valitsemiensa päämäärien toteuttamiseksi, he saavat monenlaista palautetta omista kyvyistään, heikkouksistaan ja vahvuuksistaan. Tämä palaute muodostaa pohjaa heidän minäkuvalleen. Eriksonin klassisen psykososiaalisen kehitysteorian mukaan eri ratkaisuihin sitoutuva ja tulevan elämän suuntaa etsivä nuori ajautuu erilaisiin

aikuisen asemiin ja rooleihin, joita ovat muun muassa jokin ihmissuhde, ammatti ja maailmankatsomus. Nämä roolit ja asemat vaikuttavat nuoren identiteetin muodostumiseen. (Nurmi ym. 2006, 132, 142–143.)

Noin 15-18-vuotiaana nuori todella etsii itseään. Harrastukset, seurustelut, opiskelu, vaihto-oppilasvuosi, matkustelu, kesätyöt ja erilaiset kokeilut antavat aineksia jäsentymässä olevalle identiteetille. Nuoren tunteet vaihtelevat erittäin paljon: ajoittain hän on maansa myynyt, toisinaan hän ei voisi olla onnellisempi. Tilanne on silti vaativa, ja enemmistöllä nuorista identiteetin saavuttaminen kestääkin varhaisaikuisuuteen. (Vuorinen 1997, 218.)

Paine identiteetin muodostamiselle syntyy nuoren epämääräisestä piinaavasta tunteesta, että häneltä puuttuu jotakin. Vuorinen viittaa kirjassaan Turo Reenkolan määritelmään, jonka mukaan identiteetin yhteys kokonaisminään on ilmeinen: sisäinen eheys eli minuuden tavoiteltu tila vastaa yksilön identtisyttä itsensä kanssa. Tämä ajatus edustaa nuoruudessa sellaista psyykkeen pyrkimystä, jota ei oikeastaan vielä ole. Nimenomaan tästä johtuu myös nuoruusiän kriisin ydin: nuoren on tehtävä hyppy tuntemattomaan löytääkseen oman identiteettinsä. (Vuorinen 1997, 208.)

3 MUSIIKKIMAKU ERI KONTEKSTEISSA

Musiikkimakuun vaikuttavia tekijöitä on lukuisia, mutta suuri merkitys on eri yhteyksillä ja tilanteissa, joissa musiikkia kulutetaan. Kimmo Salminen viittaa teoksessaan ruotsalaiseen sosiologiin Göran Nylöfiin, joka on käyttänyt tutkimuksissaan käsitteitä musiikkittomuus ja musiikkitapa. Näillä käsitteillä tarkoitetaan opittuja toimintatapoja, jotka sitovat musiikin ihmiseen. Musiikkitavat sisältävät erilaisia aktiviteetteja ja asenteita, käsityksiä musiikista sekä tapoja ymmärtää ja luonnehtia musiikkia. (Salminen 1989, 46.)

Musiikkia voi kuunnella esimerkiksi kotona, töissä, autossa tai vaikkapa lavatansseissa. Jo pelkät tilanteet saattavat rajoittaa eri musiikkityylien kuuntelemista. On mahdollista, että autossa ja töissä on käytössä vain radio, jolloin tutuksi tulevat yleensä ainoastaan uusimmat pop-, rock- ja iskelmähitit. Tietysti tämä ei läheskään aina tarkoita, että nämä musiikkilajit olisivat kuuntelijan lempimusiikkia, mutta tämänlainen toiminta rajoittaa kuitenkin uusien ja erilaisten musiikkilajien kuulemista. Usein kuuleekin sanottavan toteamuksen: ”Kuuntelen musiikkia laidasta laitaan – popista rockiin.”

Lisäksi eri yhteydet voivat olla kehyksenä tilannekohtaiselle musiikilliselle kokemukselle. Lavatansseissa käyvät ihmiset saattavat kuunnella tanssimusiikkia muuallakin kuin pelkästään lavatansseissa, mutta joukossa on varmasti myös sellaisia, jotka eivät kuuntele musiikkia muuten kovin säännöllisesti. Tällöin heidän lempimusiikkiaan on todennäköisesti tanssimusiikki, koska sen tahtiin he voivat harrastaa itselleen mieluisaa toimintaa eli tanssimista, ja täten tilanne on erittäin suurena voimana musiikkimakuun muotoutumisessa.

Musiikki välittömästi vaikuttavana tekijänä on oiva keino oman identiteetin tiedostamisessa. Henkilökohtainen musiikkimaku liittyy yksilöllisiin tekijöihin, kuten tunnetiloihin ja musiikin herättämiin muistoihin (Hämäläinen 2009, 27). Musiikkimaun omakohtainen näkökulma ilmenee persoonallisena ja yksilöllisenä musiikkimakuna, joka pohjautuu ihmisen henkilökohtaisen kokemusmaailman tapahtumiin, ja maku voi olla hyvinkin erilainen verrattuna niin sanottuun sosiaalisen musiikkimakuun (Juvonen 2000, 55–56). Ihmiset saavat siis erilaisia tunne-elämyksiä samasta musiikista. Toisen melu saattaa olla toisen jäsenneiltyä musiikkia.

Albert LeBlanc (1987) on tehnyt mallin musiikkimieltymyksen synnystä. Kuulijan musiikkimakuun vaikuttavat hänen mielestään musiikillisen ärsykkeen fyysiset ominaisuudet, haastavuus, esityksen laatu ja sivumerkitykset. Musiikillisen ärsykkeen fyysisillä ominaisuuksilla tarkoitetaan tässä melodiaa, rytmiä, harmoniaa ja musiikin muotoa. Haastavuus vaikuttaa musiikin mielekkyyteen niin, että liian monimutkaisesta musiikista ei pidetä sen haastavuuden takia, ja liian yksinkertainen musiikki alkaa nopeasti pitkästytää. Ideaalia säveltaidetta on sopivan haastava musiikki, joka sijoittuu näiden kahden ääripään väliin. Esityksen laatu vaikuttaa henkilön mieltymyksiin niin, että teknisesti taitavammasta esityksestä pidetään yleensä enemmän. Myös kappaleen esitettävällä tyyllillä on merkitystä. Sivumerkityksillä LeBlanc kuvaa ulkomusiikillisia tekijöitä, kuten sanoja, mielikuvia ja tunteita. (LeBlanc 1987, 141–143.)

LeBlancin esittämät sivumerkitykset ovat mielestäni olennaisia tekijöitä valittaessa kuunneltavaa musiikkia. Mikä on musiikin kuuntelun tarkoitus, ja mitä tunnetiloja sillä yritetään saavuttaa? Theodor W. Adorno (1976) kutsuu tämänytyppistä kuuntelijaa emotionaaliseksi kuuntelijaksi. Musiikin tärkein tarkoitus hänelle on synnyttää tunteita ja muistikuvia. Emotionaalinen kuuntelija liikuttuu usein ja on

siten helposti manipuloitavissa musiikin avulla. Hän ei halua ymmärtää mitään tunteiden aiheuttajasta, ja musiikin tarkoitus on luoda turvallisuuden tunnetta taustalla. (Adorno 1976, 8–10.) Jos henkilön tavoitteena on rauhoittuminen ja rentoutuminen, hän kuuntelee todennäköisesti hidastempoista musiikkia kuten klassista musiikkia ja popballadeja tai sielukasta musiikkia kuten soulia ja jazzia. Jos taas henkilö haluaa juhlia, hän luultavasti panee levysoittimeensa nopeatempoista ja hyväntuulista tuttua musiikkia. Sanojen kuuntelun ollessa tärkeässä asemassa henkilö kuuntelee kielitaidosta tai muista syistä riippuen luultavasti kotimaista musiikkia ja usein populaarimusiikkia. Soittimiin keskittyvä kuuntelija saattaa kuunnella taas täysin toisenlaista musiikkia.

3.1 Musiikillisen reaktion vastavuoroisen palautteen malli

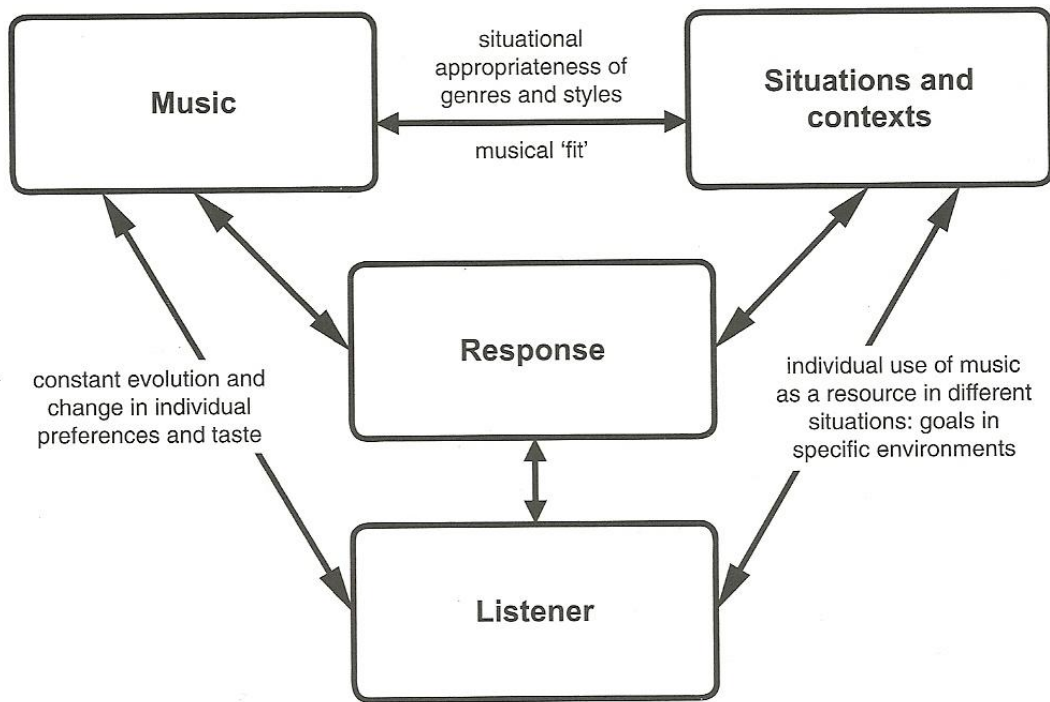
Ohessa on Gary McPhersonin (2006) esittämä kuvio, joka kuvaa kontekstin ja tilanteiden merkityksen musiikinkuuntelemisessa. Musiikin aiheuttamat *reaktiot* määräytyvät kolmen toisiinsa vaikuttavan muuttujan mukaan: *kuuntelija*, *musiikki* ja *kuuntelutilanne*. Jokainen kolmesta osatekijästä voi vaikuttaa samanaikaisesti kahteen muuhun tekijään, ja nämä keskinäiset vaikutukset ovat kaksisuuntaisia jokaisessa tapauksessa. (McPherson 2006, 136.)

Kuuntelijat poikkeavat toisistaan yksilöllisten tekijöiden kuten iän, sukupuolen, persoonallisuuden, tietyn musiikillisen pätevyyden, tiedon ja kokemuksen vuoksi. Kuvio 1. esittää, kuinka voimme käsitteellistää *musiikin* ja *kuuntelijan* keskinäisen suhteen. Yksilöiden välittömät reaktiot uudelle ärsykkeelle muodostuvat heidän pitkäaikaisen musiikkimakukaavan mukaisesti, mutta merkittävät uudet reaktiot voivat vastaavasti muuttaa pitkäaikaiset kaavat, koska musiikkimaun järjestelmä on jatkuvassa muutoksen ja kehityksen tilassa. Yksilöllinen musikkimaku ja

mielitymykset siis kehittyvät ja muuttuvat jatkuvasti *musiikin* ja *kuuntelijan* välillä. (McPherson 2006, 137.)

Tilanteiden ja kontekstien sekä *kuuntelijan* keskinäinen suhde viittaa kuviossa 1. jossain tietyssä tilanteessa musiikin kuuntelijassa aikaansaamien vaikutuksien ja tapojen, joilla yksilöt käyttävät musiikkia voimavarana nyky-yhteiskunnassa esimerkiksi emotionaalisten tilojen tai mielialojen hallinnassa, väliseen vuorovaikutukseen. *Tilanteilla* voidaan tarkoittaa esimerkiksi musiikin kuuntelemisen kanssa samanaikaisesti tapahtuvaa muuta toimintaa. *Konteksti* voi puolestaan tarkoittaa sosiaalista tai institutionaalista ympäristöä kuten esimerkiksi konserttisali, kauppa, ravintola, työpaikka, koululuokka tai vapaa-ajan ympäristö. *Kuuntelijat* käyttävät musiikkia omalla tavallaan voimavarana eri tilanteissa, ja musiikilla tavoitellaan erilaisia päämääriä eri *tilanteissa* ja *konteksteissa*. (McPherson 2006, 137–138.)

Kuvion 1. viimeinen yhteys on *musiikin* sekä *tilanteiden* ja *kontekstien* välinen suhde. Tietyt genret ja tyylit ovat yleisesti havaittu enemmän tai vähemmän hyväksyttäväksi eri ympäristöissä, esimerkiksi nuorille suunnattua muotia myyvissä kaupoissa soi tyypillisesti kovaääninen tämän päivän popmusiikki ja antiikkikaupassa voi soida Vivaldi tai Mozart. Vähittäismyyntialalla käytetään paljon aikaa ja rahaa asianmukaisen tunnelman luomiseen optimoimalla musiikillinen yhteensopivuus tiettyihin tuotteisiin ja ympäristöihin. (McPherson 2006, 138.)

KUVIO 1. Musiikillisen reaktion vastavuoroisen palautteen malli (McPherson 2006).

4 KUUNTELUTOTTUMUKSIIN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

Musiikkimaku on opittu ajatusmalli, joka ilmenee luokittelevana ja tiedollisena perustana musiikin kokemiseen liittyvään tunnereaktioon. Tästä syystä musiikkimaku liittyy musiikillisten kokemusten kognitiivisiin, emotionaalisiin ja asenteellisiin tapahtumaketjuihin. Muutokset näissä tiedollisissa ja kokemuksellisissa rakenteissa ovat muutoksia musiikkimaussa. (Salminen 1989, 47.) Musiikkimakua ohjailevat ihmisen elämänkulun tapahtumat sekä ikä. Lapsuudessa musiikki voimistaa perusturvallisuutta ja tukee alusta lähtien sosialisatioprosessia. Nuoruudessa musiikki on jakajana nuoriso- ja aikuiskulttuurin välillä, ja se on muutenkin mukana aikuistumistapahtumissa. (Sairanen 1997, 108.) Musiikkimaku muovautuu enkulturaation eli kulttuurin sisään kasvamisen myötä nuoren sosiaalistuessa ympäröivään yhteiskuntaan. Lukuisilla ihmisillä musiikkimaku muodostuu jo alakouluiässä, mutta tavallisesti se vakiintuu murrosiässä. (Anttila & Juvonen 2006, 271.)

4.1 Koti ja lapsuus

Ympäristö muokkaa voimakkaasti ihmisen musiikkimakua, ja varsinkin lapset ja nuoret ovat erittäin alttiita ulkopuolisten tekijöiden vaikutukselle. Vanhempien vaikutus lapsen ensimmäisinä ohjaajina musiikkiin on luonnollisesti suuri, mutta ensimmäisen kosketuksen musiikkiin ihminen saa kuitenkin jo sikiöaikana. Minna Huotilainen toteaa äidin kuunteleman voimakkaan musiikin kuuluvan kohtuun, ja vaikka musiikki kuuluu hieman vaimennettuna sikiölle, hän erottaa selvästi musiikin melodian ja rytmin sekä äänenvoimakkuuden vaihtelut. Sikiön reaktiot ovat äidin

reaktioiden kaltaisia, eli esimerkiksi äidin rentoutuessa sikiökin rentoutuu. Vauvan lempimusiikkia jonkin aikaa syntymän jälkeen on äidin lempimusiikki raskausajalta, eli musiikki, jonka vauva tunnistaa ja johon hän reagoi myönteisesti ja rauhoittumalla. Vauvan musiikkimaku muuttuu myöhempien aistihavaintojen tuloksena, ja onkin vaikea arvioida ensimmäisen lempimusiikin arvoa lapsen myöhäisemmässä kehityksessä. (Huotilainen 2009, 121–123.)

6–8 kuukauden ikäisenä vauva alkaa kiinnostua kaikesta uudesta ja uusi ja jännittävä musiikki herättää suuresti hänen mielenkiintonsa. Kuitenkin väsyneenä ja hermostuneena vauva kääntyy taas tutun ja turvallisen musiikin pariin. Vauvaiässä perhe määrää lähes täysin lapsen kuunteleman musiikin. Tutkimuksissa on havaittu myös, että vauva suosii länsimaista sävelasteikkoa tasavälisen sävelasteikon sijaan. Lisäksi vauvojen on huomattu suosivan harmonisia sävelkulkuja, ja vauva kuuntelee mieluummin intervaleja, jotka soivat puhtaasti. (Huotilainen 2009, 124–125; LeBlanc 1987, 146.)

Leikkiessään aikuisen kanssa pieni lapsi havainnoi keskittyneesti leikittäjäänsä saaden vaikutteita ulkopuolelta. Lapsi tutustuu ympäröivään maailmaan ja sen kulttuuriin kaikkien aistiensa avulla. Musiikillinen kehitys on osa sitä tapahtumaketjua, jossa lapsi oppii oman kulttuurinsa vähitellen elinikäisenä prosessina. Tällä tavoin lapsi omaksuu musiikkikulttuurin asteittain havaitsemisen ja sisäistämisen prosessien kautta. Lapselle välittyy vaihe vaiheelta kasvuympäristössä kulttuurisesti hyväksytyt musiikin merkitysjärjestelmä. On tärkeää oppia ymmärtämään, mikä on oikein ja yhteiskunnallisesti hyväksyttävää myös musiikissa. (Fredrikson 2009, 132–133.) Yksilöllisten ja subjektiivisten musiikkikokemusten lisäksi vanhempien, sisarusten, isovanhempien ja muiden läheisten arvostukset ja musiikkikäyttäytyminen antavat musiikkiin assosioituvia tietoisia ja tiedostamattomia arvoja paljon aikaisemmin kuin vastaanottaja kykenee edes

tietoisesti musiikkia ymmärtämään musiikiksi. Vanhempien rooli lapsuuden ja myös myöhemmän iän musiikkiasenteille on kiistämätön. (Kosonen 2009, 159.)

Ikätoverien vaikutus musiikkimakuun on varhaislapsuudessa vähäisempi kuin perheen. Sisaruksilla voi olla lisäksi todella suuri merkitys lapsen musiikkimieltyyksiin. Musiikkimaku saattaa olla sisaruksilla samanlainen, mutta on hyvin mahdollista, että musiikkimaku on heillä täysin poikkeavakin toisistaan. Esikoinen kuuntelee mahdollisesti usein aikuisten musiikkia, kun taas nuoremmat voivat kuunnella nuorten suosimaa musiikkia. Perheen vaikutus musiikkimieltyyksissä näkyy joskus myös päinvastaisena ilmiönä. Murrosiässä nuoret saattavat kapinoida vanhempiaan vastaan ja kuunnella täysin erilaista musiikkia kuin vanhemmat ja muu perhe. Päivähoitokin vaikuttaa jatkuvasti lasten musiikkivalintoihin. (LeBlanc 1987, 146.)

Olli Juntusen (2008) tekemä tutkimus osoittaa, että nuoret ja heidän vanhempansa saattavat kuunnella nykyään hyvin samanlaista musiikkia, eikä nuorilla ole enää tarvetta irtautua musiikkivalinnoillaan vanhemmistaan kuten muutama vuosikymmen sitten. Isät pitävät tärkeänä kertoa musiikkimaustaan ja kasvattaa lastaan musiikillisesti, jos nuori kokee musiikin olevan isälle tärkeä asia. Tästä johtuen monet nuoret pitävätkin isän lempimusiikista. Myös isät pitävät usein lastensa musiikista, mikäli musiikki on heille arvokasta. Vaikka isän rooli näyttää olevan merkittävä etenkin nuorten kuuntelutottumusten suhteen, on äideillä oma asemansa lapsen musiikillisessa kasvatuksessa. Äiti vaikuttaa olevan henkilö, joka lopulta tekee päätökset lapsen musiikillisen kehityksen kannalta oleellisissa kysymyksissä. Äidit ovat esimerkiksi vieneet lapsiaan musiikkileikkikouluun, ja he ovat kannustaneet lapsiaan pyrkimään musiikkiluokille. Sisarukset vaikuttavat olevan vanhempiin rinnastettavassa asemassa nuorten musiikillisten valintojen suhteen. Etenkin vanhemmat sisarukset ovat tärkeässä roolissa, ja heidän

tekemisiään nuoret seuraavat usein ihailien, kun taas nuorempia sisaruksia he väheksyvät. (Juntunen 2008, 77, 82–83.)

Mielestäni vanhempien vaikutus lapsen musiikkimieltymyksissä on kiistaton, sillä lapsi ei pysty valikoimaan kuuntelemaansa musiikkia niin hyvin kuin vanhempana. Lapsen ei ole juurikaan mahdollista etsiä uutta ja erilaista kuunneltavaa kuin hänen vanhempansa hänelle soittavat. Itse olen huomannut selvästi perheeni vaikutuksen musiikkimakuuni. Esimerkiksi kaikki perheenjäseneni pitävät The Beatlesin musiikista, ja tätä ei voi pitää melkoisena yllätyksenä, koska yhtye on kuulunut aina isäni suosikkeihin ja olemme saaneet lapsena kuunnella heidän musiikkiaan paljon.

Merkittävänä vaikuttajana musiikkimakuni muotoutumisessa on ollut myös isoveljelläni. Hän on varmasti vaikuttanut minun musiikillisiin mieltymyksiin, koska ihailin häntä monissa muissakin asioissa. En olisi kuitenkaan missään nimessä alkanut kuunnella samantapaista musiikkia kuin hän, jos en olisi löytänyt siitä minua miellyttäviä aspekteja. Pidän tärkeänä seikkana myös sitä, että en olisi koskaan välttämättä edes tutustunutkaan hänen kuuntelemaansa musiikkiin ja artisteihin, jos en olisi seurannut hänen musiikillisissa jalanjäljissään. Veljeni kautta sain mahdollisuuden tutustua uuteen ja toisenlaiseen musiikkiin kuin mitä esimerkiksi ikätoverini ja radio tarjosivat. Hän kuunteli musiikkia, joka ei ollut niin sanottua valtavirtamusiikkia ja jota ei olisi ollut helppo kuulla muualta kuin hänen levykokoelmistaan.

4.2 Nuorten musiikillinen maailmankuva ja koulu

Nuoruus on suurten psykososiaalisten muutosten aikaa. Käsitys itsestä hahmottuu ja rakentuu nuoruuden kuluessa vähitellen aikuisiän identiteetiksi. Musiikki liittyy moniin nuoren elämää mietityttäviin kysymyksiin ja kehityksellisiin haasteisiin, ja

musiikki onkin todella tärkeässä roolissa nuorten elämässä. Musiikki vaikuttaa voimakkaasti tunteisiin, ja sen on huomattu olevan sidoksissa kaikkiin kolmeen keskeiseen tunteiden osa-alueeseen: fysiologiaan, kokemukseen ja ilmaisuun. Musiikin yhteys tunnekokemuksiin voi olla erittäin tärkeää nuorille, sillä he kokevat usein hyvin voimakkaitakin tunnevaihteluita. (Saarikallio 2009, 221.)

Nuorten on havaittu suosivan etenkin populaarimusiikkia, sillä sen lyriikat liittyvät usein nuoruuden kehityksellisyyttä käsitteleviin aiheisiin kuten itsenäisyyteen ja vapauteen, rakkauteen, seksuaalisuuteen, arvoihin tai päihteiden käyttöön (Saarikallio 2009, 222). Nuoret kokevat sanoitusten ja musiikin kuvastavan heidän omia tunnetilojaan (Laiho 2002, 77–78). Lisäksi populaarimusiikki on helposti tavoitettavissa (Salminen 1989, 53).

Kaupallinen ”mainstream”-musiikki on perinteisesti kohdistettu teinikulttuurin edustajille, ja klassinen musiikki ei heitä yleensä juurikaan kiinnosta. Heavy- tai muu aggressiivinen musiikki sopii hyvin tutkimusten mukaan vihan käsittelyyn ja purkamiseen, ja rauhallinen musiikki auttaa nuoria rauhoittumaan ja piristymään heidän ollessaan vihaisia, ärtyisiä tai surullisia. (Russell 1997, 145–147.)

Musiikki tukee nuorten socialisaatiokehitystä viidellä osa-alueella: viihdykkeenä, selviytymiskäyttäytymisessä, voimakkaiden kokemusten tarjoajana, identiteetin muodostamisessa ja nuorisokulttuuriin identifioitumisessa. Nuoren tietoisuus omasta identiteetistä on usein epävarma, ja musiikki tukee identiteetin rakentumista. Tämän lisäksi musiikki tukee myös olemassa olevan identiteetin vahvistamista, esiintuomista ja ilmaisemista. Nuoret ovat todella tarkkoja musiikkityyleistä, joista he pitävät ja jotka sopivat heidän identiteettiinsä, arvoihinsa ja elämäntapaansa. Jokin tietty lempikappale tai -bändi saattaa tuoda nuorelle jatkuvuudentunnetta ja kokemuksen identiteetin pysyvyydestä muiden asioiden muuttuessa hänen

elämässään. Musiikki saattaa merkitä nuorelle hetkellisesti hyvinkin vahvasti sitä, mitä hän kokee olevansa. (Saarikallio 2009, 222–224.)

Musiikin kautta saatavat idolit, tähdet ja heidän henkilökohtaiset elämäntyyliinsä voivat kiinnostaa myös nuoria. He ovat esikuvia, joihin voi samaistua, ja jotka pystyvät antamaan suojaa ja turvaa. Idolit kykenevät ilmaisemaan niitä elämyksiä ja toiveita tulevaisuudesta, joita nuoret kaipaavat. He ovat nuorille mielikuvituksen sekä haaveilun materiaalia, ja he voivat toimia myös esikuvina, joita kohti nuori pyrkii. (Sairanen 1997, 134–135.)

Nuori voi käyttää musiikkia läheisyyden ja yksityisyyden tarpeidensa tukemisessa. Musiikki voi olla tukena ihmissuhteiden muutoksissa, koska se saattaa edustaa sekä yhteenkuuluvuutta että erottautumista ihmisten välillä. Musiikkimaku vahvistaa tiettyyn joukkoon kuulumista, ja se voi toimia hyvänä keskustelunaiheena. Se tarjoaa yhteisyyden kokemuksia ja vahvistaa sosiaalista identiteettiä. (Saarikallio 2009, 225–226.) Jos nuori haluaa erottautua ryhmän tai suuren enemmistön tavoista, vaatii se häneltä vahvaa itseluottamusta, vaihtoehtojen tuntemista ja tukea (Salminen 1989, 56). Musiikki toimii nuoren elämässä myös yksityisyyden osoittajana. Henkilökohtaiset musiikkimieltymykset ja idolit toimivat tekijöinä, jotka helpottavat vanhemmista irtautumista ja itsenäisen minän muodostumista. (Saarikallio 2009, 226.) Musiikki voi muodostaa nuorelle oman maailman tai tilan, jonne hän voi halutessaan vetäytyä (Laiho 2002, 75–76).

Muistan itsekin kokemuksia musiikkimaun tärkeydestä nuoruudessa ja sen, kuinka yhteisön paine oli aina läsnä. Musiikintunnilla oli tehtävä, jossa kaikkien oli pidettävä esitelmä jostakin artistista 1990- ja 2000-luvuilta. Käytännössä tämä tarkoitti usean oppilaan kohdalla lempiartistin esittelemistä ainakin 2000-luvulta. Innostuin tehtävästä, sillä pääsin esittelemään musiikkimakuani, mitä pidin hyvin

tärkeänä. Vaikka minuun eivät ole juuri koskaan vaikuttaneet muiden mielipiteet musiikkimieltymyksistäni, pohdin kuitenkin tehtävää valmistellessani ja esitellessäni jatkuvasti muiden näkemyksiä musiikkimaustani. Mietinkin tarkkaan, minkä kappaleen soitan artistilta tunnilla, sillä sen piti edustaa hyvin artistia mutta myös kuvata omia musiikkimieltymyksiäni. Osa oppilaista moitti toisten oppilaiden musiikkimakua, ja tilanne ei varmastikaan ollut mieluisa ja helppo käsitellä näille oppilaille. Vastaavanlaisia tarinoita on monella varmasti esimerkiksi koulussa järjestetyistä levyraadeista.

Musiikinopettajalla voi olla myös merkitystä nuorten musiikkimieltymysten ohjaajana. Hän voi tarjota oppilailleen uusia näkökulmia, ja hänen täytyy kunnioittaa nuorten identiteettejä. Opettaja voi esitellä uusia musiikkityylejä ja näkemyksiä ja ohjata nuoria perustelemaan näkökulmiaan ja kunnioittamaan toisten mielipiteitä. Musiikinopettaja on monelle oppilaalleen merkittävä muusikon malli, jonka musiikilliset asenteet ja arvot vaikuttavat oppilaisiin hyvinkin vahvasti. (Kosonen 2009, 162; Saarikallio 2009, 227.) Musiikinopettajan asema tässä roolissa korostuu mielestäni alaluokilla, koska oppilaat ovat tällöin helpommin vastaanottavia kuin myöhemmillä luokilla, mutta tietysti musiikinopettajan antama roolimalli voi hyvin vaikuttaa vielä jatkossakin. Musiikkikasvattajan on tärkeä ymmärtää, että musiikki saattaa olla nuorelle erittäinkin henkilökohtainen asia, ja välinpitämätön tai loukkaava asennoituminen esimerkiksi nuoren lempimusiikkiin voi uhata hänen koko minuuden kokemustaan (Saarikallio 2009, 224). Olen nähnyt opettajia, jotka tyrkyttävät oppilailleen soitettavaksi ja kuunneltavaksi vain omia suosikkejaan, vaikka opettajan pitäisi mielestäni avartaa oppilaiden eri musiikillisten ilmiöiden ja tyylien tuntemista. On nimittäin mahdollista, että musiikintunnit ovat joillekin ainoa mahdollisuus tutustua tarkemmin toisenlaiseen musiikkiin kuin siihen, mitä he tavallisesti kuuntelevat.

4.3 Musiikkiharrastukset

Musiikkimaku saattaa muuttua myös musiikkiharrastusten myötä. Pidän todennäköisempänä, että musiikin kanssa aktiivisesti toimivan henkilön musiikkimaku muuttuu useammin kuin musiikkia vähemmän kuluttavan henkilön. Vaikkei musiikkiharrastajan musiikkimaku edes muuttuisi, uskon hänen musiikkimakunsa laajenevan, ja hän mahdollisesti ainakin sietää useampia musiikkilajeja kuin musiikkia harrastamaton ihminen. Musiikkiharrastusten kautta musiikkiin tutustutaan kuitenkin yleensä laajemmin kuin normaalielämässä kenties tutustuttaisiin, ja myös hieman erilainen musiikki kuin pelkästään median tarjoama musiikki tulee harrastajalle tutuksi. Lisäksi joillekin ihmisille vieraalta ja vaikealta kuulostava musiikki ei kuulosta välttämättä musiikin harrastajan mielestä niin oudolta, sillä hän on mahdollisesti tutustunut joihinkin tämän musiikin sisältämiin elementteihin harrastuksensa myötä.

On myös mahdollista, että musiikkimaku muovautuu harrastuksen mukaiseksi. Mikko Anttila ja Antti Juvonen (2006) kirjoittavat, että musiikillisesti erityisesti suuntautuneen henkilön mielenkiinto kohdistuu erityisesti johonkin tekemiseen, musiikinlajiin, soittimeen tai tiettyyn toimintatapaan. Musiikillinen erityisorientaatio alkaa muotoutua musiikillisen yleisorientaation aktivoituessa eli toisin sanoen soittoharrastuksen myötä. Aktivoitumisen kautta yleinen musiikkiorientaatio kohdistuu yleensä automaattisesti juuri aktivoituneen harrastuksen suuntaan ja alkaa kehittyä joksikin musiikilliseksi erityisorientaatioksi. Aktivoituneen yleisorientaation taustalla on aina positiivinen passiivinen eli käytännössä kuunteluun rajoittunut yleisorientaatio. (Anttila & Juvonen 2006, 191, 195.)

Itse olen soittanut klassisia pianoteoksia pienestä pitäen, ja olen tutustunut teoriatunneilla monenlaiseen taidemusiikkiin. En ole koskaan juuri kuunnellut

klassista musiikkia, mutta soittoharrastukseni myötä arvostan sitä. Lisäksi jos kuulen jostain esimerkiksi lempisäveltäjäni musiikkia, pidän siitä ehdottomasti, vaikken tämänkaltaista musiikkia välttämättä ensimmäiseksi valitsisi kuunneltavakseni. Soittamani instrumentit ovat selvästi vaikuttaneet myös musiikkimieltymyksiini. Nautin muun muassa jazzista, jossa piano on suuressa roolissa, ja innostun aina muidenkin genrejen kappaleiden sisältämistä kosketinsoitinsooloista. Bändikeikoilla minulla on tapana myös seurata erityisesti kosketinsoittajaa ja rumpalia, koska olen soittanut rumpujakin alakouluikäisestä lähtien. Lenni-Kalle Taipale oli idolini lapsena, sillä olisin halunnut oppia soittamaan pianoa kuten hän. Olen aina ollut lisäksi erittäin kiinnostunut elektronisesta musiikista, mutta vasta hankittuani DJ – laitteet ja aloitettuani harrastaa miksaamista olen alkanut kiinnittää erityistä huomiota konemusiikin erityispiirteisiin.

5 MEDIAN VALTA MUSIIKKIVIRIKKEIDEN ANTAJANA

Medialla on suuri vaikutus musiikkimaun muokkaajana, sillä se tarjoaa ihmisille materiaalia, josta on mahdollista valita mieleistään musiikkia. Termi musiikkimedia sisältää levytetyn musiikin, radion, television, musiikkivideot, musiikkilehdistön ja -kirjat. Nämä kaikki yhdessä muodostavat musiikkiteollisuuden. (Hämäläinen 2009, 32.) Median vaikutuskanavat ovat hieman muuttuneet vuosien kuluessa. Ennen radio ja televisio olivat ehkä merkittävimmissä asemassa, kun taas nykyään Internet on tullut yhä suuremmaksi musiikin välittäjiksi.

Ääniteollisuus ja laitteet mahdollistavat musiikin kuuntelun nykyaikana kaikkialla ja milloin tahansa. Elävän musiikin arvo yksittäiselle henkilölle oli suurempi ennen television ja radion yleistymistä, ja musiikkikulttuuri välittyi sukupolvelta toiselle suullisen perinteen kautta. Musiikkitradition välittyminen oli tuolloin hitaampaa ja rajoittuneempaa, ja tästä syystä vieraisiin tyyleihin tutustuminen oli vaikeampaa. Nykyään eri musiikkityylejä kuullaan eri medioiden välityksellä kaiken aikaa, ja musiikillinen painopiste on kevyissä kaupallisissa populaarimusiikin lajeissa. (Sintonen 2001, 34–35.)

Media heijastaa yleisön tarpeita ja vaatimuksia – mitä enemmän vaaditaan tiettyä musiikkia, sitä enemmän sitä eri medioissa esiintyy. Toisaalta voidaan myös uskoa, että media muokkaa ja luo makuja. Esimerkiksi soittoaika radiossa kohentaa soitettavan musiikin suosiota. Jonkin roolimallin suosittelujen ja musiikin toiston uskotaan vaikuttavan ihmisten ja etenkin nuorten mielipiteisiin. (Russell 1997, 152–154.)

Musiikkiteollisuudessa säveltäjät, artistit ja kappaleet kulkevat pitkän matkan ennen kuin valmis kappale pääsee julkisesti soitettavaksi. Niin levy-yhtiöiden ihmiset kuin tuottajatkin tai vaikkapa radioiden soittolistoista vastaavat henkilöt tekevät lukuisia päätöksiä ja valintoja ennen kappaleen julkistamista. Heidän mielipiteensä siitä, millaista musiikkia ihmisille tarjotaan, on näin osaltaan muokkaamassa yksilöiden musiikkimakuja joko luomalla uusia musiikillisia tarpeita tai muokkaamalla vallalla olevaa makua. Tällainen musiikkimedian mahdollisuus muokata ihmisten makuja onkin saanut kritiikkiä. Erityisesti on oltu huolissaan, että median vaikutus saattaa johtaa epämieluisaan musiikkimakujen yhtenäistymiseen. Tästä voi pahimmillaan seurata yksi iso massakulttuuri, jossa musiikki on samanlaista kaikkialla maailmassa. (Russell 1997, 152–154.)

5.1 Uusmedia

Media on muuttunut valtavasti viimeisten vuosikymmenien aikana. Internetin kaupallistuminen ja räjähdysmainen kasvu 1990-luvulla muutti koko mediakentän, ja uudet innovaatiot muokkaavat sitä jatkuvasti. Internet ja uudet teknologiset laitteet ovat muuttaneet huomattavasti myös musiikin kulutustottumuksia. Ihmiset kuuntelevat nykyään musiikkia yhä useammin tietokoneiltaan digitaalisessa muodossa, ja mukana kulkevat laitteet kuten älypuhelimet ja mp3-soittimet ovat mahdollistaneet musiikin kuuntelun kaikkialla paikasta riippumatta. Muutos menneisyydestä nykypäivään on valtava. Aikaisemmin musiikkia oli mahdollista ostaa fyysisinä kopioina tai kuunnella radiosta, josta kappaleet oli mahdollista kaapata kasettinauhurin avulla. Nykyään kaikki musiikki on saatavilla nopeasti monien kanavien kautta verkon välityksellä. Uusmedia tai digitaalinen media - termeillä tarkoitan tässä mediaa, joka eroaa selkeästi perinteisemmästä mediasta kuten sanomalehdistä, televisiosta ja radiosta. Uusmedia eroaa vanhasta mediasta

merkittävästi siinä, että kuka tahansa voi helposti luoda ja jakaa sisältöä, ja monet uusmedian sisältökanavat ovat hyvin interaktiivisia.

Etenkin nuoret ja nuoret aikuiset ovat omaksuneet digitaalisen median nopeasti. Don Tapscott (2010, 14) toteaa, että suurten ikäluokkien jälkikasvusta koostuva nettisukupolvi on kasvanut digitaalisen median ympäröimänä. Heidän teknologiasuhteensa on täysin erilainen kuin suuriin ikäluokkiin kuuluvilla – nettisukupolvelle digitaalitekniikka ei ole leivänpaahdinta kummallisempi asia. Tapscott esittää aiemmassa kirjoituksessaan Internetin juuri lyötyä läpi, että ensimmäistä kertaa historiassa yhteiskunnan keskeinen innovaatio on helppokäyttöisempi, selkeämpi ja mukavampi lapsille kuin heidän vanhemmilleen. Digitaalisen median kautta nettisukupolvi kehittää ja levittää oman kulttuurinsa kaikkialle yhteiskuntaan. (Tapscott 2010, 14.)

Tapscott (2010, 19) luettelee kahdeksan piirrettä, jotka erottavat tyypillisen nettisukupolven edustajan tämän suuriin ikäluokkiin kuuluvista vanhemmista. Nettisukupolven henkilöt arvostavat etenkin valinnan vapautta, ja he haluavat muuttaa asiat ja esineet itselleen sopiviksi. He toimivat yhdessä ja tykkäävät keskustelusta, eivät luennoinnista. Nettisukupolvi vaatii rehellisyyttä, ja he haluavat tuntea ihmiset ja organisaatiot perusteellisesti. He haluavat pitää hauskaa jopa koulussa ja töissä. Nettisukupolvi on nopea, ja innovointi kuuluu heidän elämäänsä. (Tapscott 2010, 19.)

5.2 Piratismi

Piratismi on ollut koko ajan puheenaiheena ja huomion keskipisteenä musiikin alettua yleistyä Internetissä. Tapscott (2010, 101) tuo esille kolme tutkimusta aiheeseen liittyen. Jupiter Researchin tutkimuksen mukaan kolmannes iPodin

omistajista lataa musiikkia laittomasti. NGeneran tutkimus esittää, että 77 prosenttia nettisukupolven henkilöistä on ladannut musiikkia, ohjelmia, pelejä tai elokuvia maksamatta niistä. Pew Internet & American Life Project –tutkimushanke kertoo, että 72 prosenttia 18-29-vuotiaista tiedostonjakajista ei piitannut jakamiensa tiedostojen tekijänoikeudellisesta asemasta. Moni vastaajista ei pitänyt musiikin lataamista varastamisena tai jos piti, yritti oikeuttaa sen eri tavoin. He olivat sitä mieltä, että musiikkiteollisuus on suuri bisnes, joka ansaitseekin tällaisen kohtelun, tai he pitivät ideaa musiikin omistamisesta vanhanaikaisena. Osa jopa ajatteli palvelevansa tuntemattomia bändejä toiminnallaan. (Tapscott 2010, 101.)

Lataaminen on nuorten mielestä liiketoimintamalli, joka pitää muuttaa.

Nettisukupolvi kertoo maksavansa musiikista enemmän kuin ikinä, mutta se ei vain toteudu perinteisin keinoin. He ostavat musiikkia jonkin verran verkosta, ja käyttävät huomattavan osan rahoistaan konsertteihin, soittoääniin ja artistien tuotteisiin. (Tapscott 2010, 318–319.)

Musiikin lataaminen on mielestäni ehdottomasti varastamista, mutta se on herättänyt myös paljon hyvää keskustelua musiikkiteollisuudesta. Fyysisten albumien ja singlejen ostoa on vähentynyt radikaalisti viime vuosien aikana, ja verkosta on tullut paikka, josta musiikkia pääsääntöisesti kuunnellaan. Tämänlainen ilmiö on tapahtunut etenkin compact disc -formaatin eli CD-levyjen kohdalla. Toisaalta vinyylien suosio on viime vuosina kasvanut. Tähän pidän mahdollisina syinä vinyylien analogisesti tallennettua ääntä, joka on hyvin erilainen verrattuna digitaaliseen tallenteeseen. Lisäksi vinyyleillä on oma nostalgia-arvonsa, ja ne ovat fyysisiä esineitä, jotka voi kotona panna osaksi sisustusta kirjahyllyyn.

Kuitenkin suurin osa musiikin ostamisesta tapahtuu nykyään verkossa, joten musiikkiteollisuuden on täytynyt kehittää uusia tapoja tarjota musiikkia kuluttajille.

Paul Messaris ja Lee Humphreys ilmaisevat yhden syyn, miksi digitaalisessa muodossa olevasta musiikista on tullut suosittumppaa kuin fyysisistä kopioista. Kuluttajat voivat ostaa helposti vain tiettyjä kappaleita albumeilta, eikä heidän täydy ostaa kokonaisia albumeita. Näin ihmiset saavat kokoelmistaan persoonallisempia kuin ennen, ja he voivat muodostaa kappaleistaan haluamiaan kombinaatioita. (Humphreys & Messaris 2006, 89.)

Piratismiin oikeuttajat nostivat esille musiikkibisneksen, joka ei heidän mielestään toimi täysin reilulla tavalla. Tähän on helppo yhtyä siinä mielessä, että itse artistit ansaitsisivat ehdottomasti paljon enemmän tuottoja teoksistaan. Seuraavaksi esittelemäni Spotify on laillinen ja hyvin suosittu musiikkipalvelu verkossa, mutta sieltäkään rahat eivät usein päädy artisteille. Internetin avulla tapahtuvaa musiikin kuuntelua on edelleenkin siis muokattava ja pohdittava, ja tulisi keksiä uusi liiketoimintamalli, joka miellyttäisi niin musiikkiteollisuutta, artisteja kuin kuluttajiakin.

5.3 Musiikin pilvipalvelut

Musiikin ostamisen ja omistamisen vanha malli ei ole järkevä monen mielestä. Don Tapscott (2010, 319) ehdottaa, että musiikin tulisi olla palvelu eikä tuote. Pienen kuukausimaksun maksettuaan kuluttaja saisi pääsyn kaikkiin maailman sävelmiin sen sijaan, että hän ostaisi kappaleita. Ne voisivat tulla suoratoistona verkon kautta kuulijan valitsemassa paikassa ja haluamana aikana. Musiikkitietokannan pystyisi järjestämään käyttäjän haluamalla tavalla, esimerkiksi artistin, tyyllilajin, suosion ja vuosiluvun mukaan. Palvelu voisi lisäksi ehdottaa käyttäjälle artisteja, jotka muistuttavat hänen suosikkejaan. Jos tämän kaltainen palvelu olisi olemassa, kukaan ei varastaisi. Miksi kukaan haluaisi omistaa kappaleen? Musiikkiteollisuus on muodostanut mallin, joka perustuu kanteiden nostamiseen asiakkaita vastaan, eikä

se ole panostanut ideoimaan uusia näkökulmia digitaaliseen viihteeseen.

Teollisuudenala, joka toi meille Beatlesin, on nyt romahtamispisteessä ja asiakkaidensa vihaama. (Tapscott 2010, 319.)

Pilvipalveluilla tarkoitan tässä palveluita, joiden palvelinkoneet tuottavat käyttäjien koneiden tarvitsemat tiedot, ohjelmat ja resurssit. Yksinkertaisemmin sanottuna niiden toiminta on Internetissä tapahtuvaa tietojenkäsittelyä, missä ohjelmat siirtyvät verkon virtuaalisille palvelimille. Don Tapscottin kuvaamia malleja on nykyään jo melkein olemassa, vaikka ne eivät sisällä aivan kaikkia maailman kappaleita – erittäin suuren määrän tosin. Menestyneimmät ja suosituimmat musiikkipilvipalvelut ovat kokemukseni mukaan Grooveshark ja Spotify.

Grooveshark perustettiin Yhdysvalloissa, ja se onkin erittäin suosittu palvelu siellä. Spotify kehitettiin Ruotsissa, ja se on levinnyt läntisen Euroopan maihin ja vähän aikaa sitten myös Yhdysvaltoihin. Käsittelen enemmän Spotify:ta, sillä se on minulle tutumpi palvelu näistä kahdesta, vaikka molempia palveluita olenkin käyttänyt.

Spotify toimii siis kuten Tapscottin toivoma palvelu: musiikkia voi kuunnella missä vain ja milloin tahansa. Riittää, että asentaa Spotify -ohjelman koneelleen, jolloin käyttäjä pääsee käyttämään palvelua verkon kautta. Näin henkilö voi kuunnella tekemiään soittolistoja laitteistosta riippumatta, ja myös Spotifyn nopea leviäminen älypuhelimiin on mahdollistanut Spotifyn käytön kaikkialla. Spotify:ssa on ”Related artists” -toiminto, jonka avulla käyttäjä voi etsiä samantyyllisiä artisteja kuin kuuntelemansa artisti. Tällä tavoin kuluttajat löytävät helposti ja nopeasti uusia artisteja, ja heidän musiikkikirjastonsa kasvaa kuin huomaamatta. Uutta mieleistä musiikkia voi löytää lisäksi Spotifyn oman radion avulla. Sillä voi kuunnella jotain tiettyä genreä tai vuosikymmentä, mutta se osaa soittaa myös samankaltaista musiikkia käyttäjän haluaman artistin tai kappaleen pohjalta. Spotifysta näkee nopeasti myös tämän hetken suosituimmat kappaleet ja albumit.

Spotify ei tee poikkeusta myöskään sosiaalisten aspektien kohdalla tänä interaktiivisten palvelujen aikana. Ohjelman voi halutessaan saada näyttämään, mitä kappaleita kaverit kuuntelevat reaaliajassa. Lisäksi kavereille on helppoa suositella jotain tiettyä laulua, ja tämän voi tehdä niin itse Spotifyn sisällä, mutta myös helposti linkitettyinä Facebookiin, Twitteriin tai Messengeriin.

Pilvipalvelujen suosio on suuressa kasvussa, ja niiden käyttö on selkeästi vähentänyt piratismia. Olen kuitenkin Don Tapscottin kanssa siinä ehdottomasti eri mieltä, että kukaan ei halua enää omistaa kappaleita pilvipalvelujen tulon myötä. Monet ihmiset haluavat omistaa musiikkinsa – eihän kukaan tiedä millainen pilvipalveluiden tulevaisuus on. Jos palvelu lakkautetaan, tai jos sen käyttäjä ei jostain syystä haluakaan enää palvelua käyttää, häviää käyttäjän kaikki soittolistat. DJ:t haluavat ja tarvitsevat myös teoksia omaan omistukseensa, sillä kappaleiden miksaaminen toisiinsa onnistuu tällä hetkellä vain erillisillä ohjelmilla ja omilla tiedostoilla. Lisäksi pilvipalveluissa ei ole läheskään kaikkien artistien musiikkia – esimerkiksi The Beatles, Led Zeppelin ja AC/DC puuttuvat tällä hetkellä Spotifysta kokonaan, ja Metallicaltakin löytyy vain muutama kappale.

Pilvipalveluiden bittinopeudet eivät myöskään riitä vaativille käyttäjille. Bittinopeus tarkoittaa käytännössä sitä, kuinka hyvällä äänenlaadulla kappaleet toistetaan. Varsinkin hifitason kaiuttimilla ero pilvipalveluiden häviöllisellä musiikinpakkausmenetelmällä tuotetulla musiikilla verrattuna häviöttömään menetelmään on selkeästi havaittavissa. Lisäksi pilvipalvelut tukeutuvat melko pitkälti Internetiin, vaikka palveluita pystyy nykyään käyttämään myös niin sanotussa offline –tilassa eli ilman verkkoon yhdistämistä. Kappaleet, jotka omistaa, toimivat kuitenkin varmemmin missä vain ja koska tahansa. Fyysisen median kuollessa lisäksi käytettyjen fyysisten musiikkikopioiden kaupankäynti katoaisi.

5.4 YouTube

YouTube on muuttanut tapaa, jolla ihmiset kuluttavat, luovat ja jakavat musiikkia. YouTube:a voi käyttää millä tahansa tietokoneella, joka on yhteydessä Internetiin, joten YouTube on lisännyt musiikkiin saatavuutta. YouTube'n etu on siinä, että sitä voi kuunnella ilmaiseksi, ja sieltä on nopeasti nähtävissä jonkin kappaleen eri versioita useiden ihmisten esittämänä. Ennen 2000-lukua verkko oli lähinnä julkaisumedia, kun taas sen jälkeen siitä on tullut enemmän kommunikaatio-orientoitunut. (Cayari 2011.) YouTube on oiva esimerkki tästä. Nettisukupolven nuoret seuraavat jatkuvasti kavereidensa kaikkia tekemisiä (Tapscott 2010, 15). Facebookissa on helppo jakaa YouTube -linkkejä, ja näin jokin video voi levitä todella nopeasti valtavan joukon nähtäväksi. Näin tapahtui esimerkiksi Robinin Frontside Ollie -videolle, jota levitettiin ahkerasti sosiaalisessa mediassa. Video sai huikean määrän katselukertoja, ja pian kaikki tunsivat Robinin. Uuden median aikakaudella ei olekaan harvinaista, että artistista voi tulla tähti yhdessä yössä.

Niin kuin gramofoni, levysoitin, kasettinauha, CD ja digitaalinen äänitiedosto, YouTube on vaikuttanut musiikin taidemuotoon. Tämä on nähtävissä musiikkivideoiden saatavuudessa. YouTube'n kautta ihmiset pääsevät käsiksi miljardeihin videoihin, jotka näyttävät esiintymisiä, "mash-uppeja" ja tribuuttiesityksiä. Monet YouTube -artistit käyttävät palvelua kaikupohjana alkuperäisille kappaleilleen, myydäkseen tuotteitaan ja jakaakseen musiikkiaan ystäviensä kanssa. (Cayari 2011.) Musiikkivideot tulivat tärkeäksi musiikin levityskanavaksi Music Televisionin aloitettua toimintansa 1980-luvulla. Tämän johdosta myös musiikin ulkopuoliset seikat kuten ulkonäkö ja näyttävyys ovat tulleet entistä oleellisimmiksi. Musiikkivideot antavat kasvot artistille, ja nuorten on helppo löytää idoleita ja samaistumisen kohteita heidän joukostaan. Nykyään esimerkiksi MTV ja The Voice ovat toki edelleen suhteellisen merkittäviä medioita

Suomessa, mutta YouTube on ehdottomasti vähentänyt niiden katsojamääriä runsaasti. YouTubesta voi heti katsoa haluamansa musiikkivideon ja kommentoida sitä muiden ihmisten kanssa. Kappaleesta voi halutessaan katsoa myös vaikkapa live-esiintymisen ja muiden ihmisten tekemiä coverversioita.

Myspace -sivusto oli pitkään suosittu paikka uusille bändeille, jotka halusivat saada tunnettavuutta ja esitellä sävellyksiään. Sittemmin YouTube on noussut tärkeimmäksi tämänkaltaiseksi paikaksi suuren käyttäjämääränsä ansiosta. Cayari (2011) kirjoittaa, että ajatus ammattilais- ja amatöörimuusikosta, musiikin tapahtumapaikasta ja yleisöstä on muuttunut YouTuben kautta. YouTuben ansiosta monet niin sanotut makuuhuonemuusikot saavat itselleen näkyvyyttä. He voivat osoittaa taitonsa maailmanlaajuiselle katsojakunnalle, ja heillä on uusi paikka taiteilleensa. Kuuntelijoista voi tulla laulajia, katsojista näyttelijöitä ja kuluttajista uusien omaperäisten teoksien tuottajia ja olemassa olevien teoksien täydentäjiä. YouTube antaa jokaiselle mahdollisuuden saada äänensä kuuluviin ja kasvonsa näkyviin. (Cayari 2011.)

YouTube:ssa on lisäksi opetusvideoita, joissa ihmiset opettavat esimerkiksi jonkin instrumentin soittoa. Nykypäivän ja tulevaisuuden opettajat voisivatkin mielestäni hyödyntää näitä videoita myös kouluissa. Esimerkiksi musiikintunneilla opettaja voisi ohjeistaa osan porukasta opettelemaan jonkin tietyn asian opetusvideon avulla samalla, kun opettaja itse neuvoo muita oppilaita. Opetusvideoita voisi hyödyntää myös niin, että oppilaat voisivat harjoitella ja opiskella musiikkia niiden avulla kotona.

6 PÄÄTÄNTÖ

Selvitin tässä tutkimuksessa nuorten musiikkimakuun liittyviä syitä, ja miten varsinkin 2000-luvun media on vaikuttanut kuuntelutottumuksiin. Musiikkimakuun vaikuttavia tekijöitä ovat tilanteet ja tarkoitukset, joihin musiikkia käytetään. Lisäksi ympäristö ja yhteisö, joissa elämme, muovaavat kuuntelutottumuksiamme. Ihminen saa ensikosketuksen musiikkiin jo sikiöaikana, ja tästä alkaen hän on altis ympäristön musiikkivaikutteille. Vaikka joillakin kuunneltava musiikki voi pysyä hyvinkin samankaltaisena läpi elämän, on melko yleistä, että ainakin jossain elämänvaiheessa musiikkimaku muuttuu. Ihmisen persoona ja erilaiset mieltymykset muuttuvat ihmisen kasvaessa, eikä musiikkimakukaan pysy todennäköisesti stabiilina elämän eri vaiheissa. Lapsena kuuntelutottumuksiimme vaikuttavat suuresti lähipiiri kuten vanhemmat ja sisarukset. Kouluun mentäessä kaverit tulevat yhä tärkeämpään rooliin, ja sosiaaliset suhteet vaikuttavat nuoren käyttäytymiseen ja toimintapoihin suurenevassa määrin. Lisäksi musiikkia harrastavalla henkilöllä näyttää olevan hieman erilaiset kuuntelutottumukset kuin musiikkia harrastamattomalla.

Medialla on myös erittäin merkittävä vaikutus nuorten kuuntelutottumuksiin – ovathan nuoret eri medioiden suurkuluttajia. Tietotekniikan kehittyminen ja erityisesti Internetin räjähdysmainen kasvaminen vajaan kahden viimeisen vuosikymmenen aikana ovat antaneet uusia mahdollisuuksia musiikinkuunteluun. Sosiaalinen media ja muut teknologiset innovaatiot kuten musiikin pilvipalvelut ja verkon videopalvelut ovat saavuttaneet nuoret nopeasti, ja niiden merkitys tämän hetken nuoren kuuntelukanavana on kiistaton.

Olen suunnitellut jatkavani kandidaatintutkielmani Pro graduksi asti. Tavoitteenani on Pro gradua tehdessä kartoittaa ensinnäkin, minkälaista musiikkia nykyajan yläkoululainen kuuntelee. Haluaisin lisäksi tarkastella, onko nuorilla aito ja

henkilökohtainen musiikkimaku vai onko heillä myös niin sanottu sosiaalinen musiikkimaku eli he kuuntelevat julkisesti vain tiettyjä artisteja. Minua kiinnostaa myös, onko esimerkiksi tyttöjen ja poikien kuuntelutottumuksissa havaittavissa merkittäviä eroja, ja mistä mahdolliset erot johtuvat. Pro gradu -vaiheessa aion tehdä aiheesta ainakin kyselyn yläkoululaisille. Kyselyn avulla saisin ajankohtaista tietoa ja selkeitä vastauksia joihinkin tutkimuskysymyksiini. Kysely voisi olla kätevä tehdä ajankohtana, jolloin suoritan omaa opetusharjoittelujaksoani. Kyselytutkimuksella olisi mielenkiintoista selvittää myös oppilaiden välisiä sosiaalisia suhteita ja niiden vaikutusta musiikkimieltymyksiin. Voisin tehdä siis jonkinlaisen sosiogrammin. Tällä tavoin voisin tutkia, onko esimerkiksi parhaimmilla kavereilla samansuuntainen musiikkimaku. Tämänkaltaista selvitystä en ole huomannut ainakaan aiemmissa tutkimuksissa.

Uskon pystyväni laajentamaan mediaosuutta tutkimuksessani selkeästi. Pro gradua tehdessäni kahden tai kolmen vuoden päästä uusmedian ilmiöissä on varmasti tapahtunut selkeitä muutoksia. Aion seurata teknologista kehitystä tarkasti, ja näin kartuttaa omaa asiantuntijuuttani teemaa koskien. Lisäksi aiheesta on tehty todennäköisesti enemmän akateemisia tutkielmia, joten pääsen tarkastelemaan uusia näkökulmia, ja näin saamaan pohdinnoistani entistä luotettavampia. Hypoteesini Pro gradussa on, että uusmedia laajentaa nuorten musiikkimakua, koska nuoret tutustuvat sen kautta helposti moniin uusiin artisteihin, ja he pystyvät kuuntelemaan lähes kaikkea haluamaansa musiikkia ilmaiseksi milloin tahansa. Pyrin käsittelemään uusmediaa myös musiikkikasvattajan perspektiivistä, ja tällöin yhdeksi teemaksi nousee varmasti muun muassa nuorten medialukutaito. Yritän löytää uusista teknologisista innovaatioista mahdollisuuksia, joita sisällyttämällä musiikintunneista tulisi entistä tehokkaampia, innostavampia, käytännöllisempiä ja ajan tasalla olevia.

LÄHTEET

- Adorno, T. W. (1976). *Introduction to the Sociology of Music*. New York: The Seabury Press.
- Anttila, M. & Juvonen, A. (2006). *Musiikki koulussa ja nuoren elämässä – kohti kolmannen vuosituhaten musiikkikasvatusta*, osa 3. Joensuu: Joensuun yliopistopaino.
- Cayari, C. (2011). The YouTube Effect: How YouTube Has Provided New Ways to Consume, Create, and Share Music. [WWW-dokumentti]. *International Journal of Education & the Arts*, Volume 12, Issue 6. [Viitattu 13.4.2012]. Saatavissa: <http://www.eric.ed.gov/PDFS/EJ937067.pdf>
- Dunderfelt, T. (1997). *Elämänkaaripsykologia: lapsen kasvusta yksilön henkiseen kehitykseen*. Porvoo; Helsinki; Juva: WSOY.
- Fredrikson, M. (2009). Alle kolmevuotiaan musiikilliset kontekstit. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen P. & Väkevä L. (toim.) *Musiikkikasvatus: Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen*. Jyväskylä: Suomen musiikkikasvatusseura – FiSME r.y., 131–137.
- Humphreys, L. & Messaris P. (2006). *Digital media: transformations in human communication*. New York: Peter Lang.
- Huotilainen, M. (2009). Musiikillinen vuorovaikutus ja oppiminen sikiö- ja vauva-aikana. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen P. & Väkevä L. (toim.) *Musiikkikasvatus: Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen*. Jyväskylä: Suomen musiikkikasvatusseura – FiSME r.y., 121–129.
- Hämäläinen, H. (2009). *"Mukaansa tempaavaa musiikkia"*. Kyselytutkimus yleisön musiikkimausta Kuopion Viinijuhlat -tapahtumassa kesällä 2009. Jyväskylän yliopisto. Musiikin laitos. Pro gradu.
- Juntunen, O. (2008). *"Emme olisi me ilman musiikkia" – perhe nuoren musiikillisena kasvuympäristönä*. Jyväskylän yliopisto. Musiikin laitos. Pro gradu.
- Juvonen, A. (2000). *...Johnnyllakin on uniformu, heimovaatteet ja -kampa...* Musiikillisen erityisorientaation polku musiikkiminän, maailmankuvan ja musiikkimaun heijastamina. Jyväskylä studies in the arts 70. Jyväskylän yliopisto. Musiikin laitos.

Kosonen, E. (2009). Musiikkia koulussa ja koulun jälkeen. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen P. & Väkevä L. (toim.) *Musiikkikasvatus: Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen*. Jyväskylä: Suomen musiikkikasvatusseura – FiSME r.y., 157–170.

Laiho, S. (2002). *Musiikki nuorten kehityksen ja psyykkisen itsesäätelyn tukena*. Jyväskylän yliopisto. Musiikin laitos. Pro gradu.

LeBlanc, A. (1987). The Development of Music Preference in Children. Teoksessa J. Craig Peery, Irene Weiss Peery & Thomas W. Draper (toim.) *Music and Child Development*. New York: Springer, 137–157.

McPherson, G. E. (2006). *The child as musician: a handbook of musical development*. Oxford: Oxford University Press.

Nurmi, J-E., Ahonen T., Lyytinen, H., Lyytinen, P., Pulkkinen, L., Ruoppila, I. (2006). *Ihmisen psykologinen kehitys*. Porvoo; Helsinki: WSOY.

Russell, P. (1997). Musical tastes and society. Teoksessa David J. Hargreaves & Adrian North (ed.): *The Social Psychology of Music*. Oxford University Press, 141–158.

Saarikallio, S. (2009). Musiikki ja nuoren psykososiaalinen kehitys. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen P. & Väkevä L. (toim.) *Musiikkikasvatus: Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen*. Jyväskylä: Suomen musiikkikasvatusseura – FiSME r.y., 221–231.

Sairanen, J. (1997). *"Discomummoja ja rokkivaareja": Tutkielma suomalaisten musiikkikäyttäytymisestä iän ja eri aikakausien ilmauksena 1990-luvulla*. Jyväskylän yliopisto. Musiikkیتieteen laitos. Lisensiaatintyö.

Salminen, K. (1989). *Musiikkimakujen muotoutuminen: Musiikkikulttuuriin sosiaalistuminen ja enkulturaation ongelmat*. Yleisradio. Sarja B. Tutkimusraportit 6. Helsinki: Yleisradio.

Sintonen, S. (2001). *Mediakasvatus ja sen musiikilliset mahdollisuudet*. Studia musica 11. Helsinki: Sibelius-Akatemia.

Tapscott, D. (2010). *Syntynyt digiaikaan: sosiaalisen median kasvatit*. Jyväskylä: Docendo.

Vuorinen, R. (1997). *Minän synty ja kehitys: ihmisen psyykkinen kehitys yli elämänkaaren*. Helsinki; Porvoo: WSOY.